



רב אפרים סגל, בחברת שתי נשים בלתי ידועות. תמונה זו, שנפלה בידי אלתר ורדיגר, אשר את אשתו חמד סגל, הופסה עליי ורדיגר בעשרות העתקים. הופצה בין חסידי גור הרבים.

### התמונה המפורסמת

כל זכות וללא רשותי, והוא חייב לסנותה. לפי כתבי-התביעה היה הכל פשוט וברור. סגל נתן לגברת ורדיגר זירה, על סמך ה' אימון שרכש לה. עם בעלה לא היה לו כל עסק והוא לא רצה להכיר בו.

★ ★ ★

**רדיגר יצא לקרב.** הוא החליט שאם יש לו עוד עניין בחיים הרי העניין הוא סגל לא יוכה באשתו. הוא החליט להשיב מלחמה שעה. היתה זו מלחמה בכל המובנים.

בבית-המשפט הרבני הצליח ורדיגר להביא הלכה אחרונה של החוץ-איש, כי במקרה רפואי כמו שלו אין הוא חייב לתת גט לאשתו. התביעה לגירושין נדחתה. תביעת הפיצויים של סגל הובאה בפני עורך-הדין ד"ר אהרן פולנינסקי, כדי שישימש כבורר. כל הישיבות שנקבעו לבוררות נדחו מפני שהתובע, סגל, לא הופיע.

ורדיגר שכר גם את עורך-הדין שמואל פישלב, כדי להזים את טענותיו של סגל בתביעת פינוי הדירה. טען פישלב, בכתב התנגדה שהגיש: "בין הנתבע 'אלתר ורדיגר', לבין התובע אפרים סגל, שררה במשך יותר מחמש-עשרה שנה ידירות הוקה וא יותר מימיות וידידותו וגרם לטראגדיה מש-פחתית שאין לה תקנה, ואחרי זאת מנסה להתנכל גם לרכושו. טענות התביעה אינן אלא סיפור בדים כדי לחפות על השתלשלות הדברים האמיתית."

ורדיגר גם נכנס לקרב אגרופים עם סגל פעם אחרת, כשראה אותו ברחוב, היכה אותו במקל. בפעם שלישית ראה אותו לפני שלושה שבועות, וכנס להצגה יומית בקול-נוע אופיר. הוא התחיל לעקוב אחריו. ורדיגר חיכה במסדרון עד תחילת ההצגה, הבחין ששם חשיכה יוצא סגל וקורא לאשה להכנס עמו. היתה זו אשתו של ורדיגר. ר' אלתר החישב מאחוריהם, מבלי שיבחינו בו השניים. הוא עוד הספיק לסטור לסגל כמה פעמים על פניו, לפני שהשניים גמלו במהירות מאולם הקולנוע.

במחשבות מאולם הקולנוע וכתב שלושה מכתבים אישיים. היו אלה מכתבים נוגעים ללב. האחד מהם היה מופנה לבתו הצעירה, ובו גלגל לפניו האב האומלל את כל מה שאירע בחודשים האחרונים. מכתב שני היה מופנה לסגל עצמו, בו הבטיח ורדיגר לרדוף אותה עד חומה. המכתב השלישי היה מופנה לאשתו. ורדיגר לא גידף אותה. לא איים, לא הטיף מוסר. הוא רק ביקש: "עזבי את הנבל שפיתה אותך וחזרי אליי." כי גם אחרי כל מה שאירע, היה מוכן ר' אלתר ורדיגר לסלוח לאשתו ולמתול לה על כל חטאיה בלבד שתשוב אל ביתו והציל את שמה ואת שם משפחתה. הוא האמין עדיין בפסוק: במקום שבעלי תשובה צומחים, שם אין צדיקים גמורים (כמו ר' אפרים סגל) עומדים.

הוא עצרו והטיף לו דברי תוכחה: "מה? בשביל אלה כדאי לך לעשות סוף? אכול ושתה וצפצף על העולם!" ייעץ ורדיגר לא ידע את נפשו. הוא לא ידע מה לעשות. כאילו לא התרחש דבר, חזר לביתו.

הוא חזר לאשתו והשניים המשיכו לחיות כאילו לא אירע מאומה ביניהם. אולם היתה זאת רק הסחאה כלפי חוץ. מאותו יום לא מצא ורדיגר מנוח לנפשו הדחיה.

בלילה לא נתן שניה לעינו ובימים היה מתהלך כסהרורי. לבסוף קם ונסע שוב אל מקור הסחאה. אל הרבי מגור, אל ר' אברהם מרדכי אלתר, הרבי, בעל הגוף, ש' זקנו הארמוני ופיאתיו האדומות המטולסלות שח לו צורה של אריה, נעץ בו את עינו הכחולות החודרות, שמע את סיפורו עד תום. ורדיגר סיפר לו גם כי נגשש שוב עם סגל, וכי הלה רוצה להשלים עמו ולשכוח כל מה שאירע. הרבי האזין וחשב. לבסוף השמיץ פסוק ח'ד-משמעי על דמותו המר-סית של סגל. הוא הוסיף עוד שיעשה נסיונות לתייחך של פשרה בין שני חסידיו. ורדיגר שב לביתו. אולם הוא לא היה עוד אותו ורדיגר. מחלתו גברה עליו והוא נלקח לבית-החולים תל-השומר, שם שכב במשך שבועיים. כשקם ממיטת-חוליו ושב לביתו, הופתע לגלות כי מישהו החליף את מנעול דירתו. הוא פרץ לדירה, גילה כי אשתו עזבה את הבית, בלקחה עמה את כל מה שהיה לה ואת כל כלי הבית יקר-הערך. אז, רק אז, הבין ר' אלתר ורדיגר מה עולל לו יד-נפשו ואיש-חסדו ר' אפרים סגל.

★ ★ ★

**אדם בזה** לא תמה הפרשה. היא רק החלה. ימים מועטים אחרי בריחת אשתו, קיבל ורדיגר לא סתם מאשר שלושה תביעות משפטיות. האחת היתה תביעה לגט, שהי גישה אשתו לבית-הדין הרבני. התביעה השנייה היתה תביעת-פיצויים, שהגיש נגדו ר' אפרים סגל על פירוק השותפות בבית-המלאכה לסריגה שלהם. על סך של 14 אלף לירות. התביעה השלישית היתה המורה והאכזרית מכולן. היתה זו תביעתה של חברת ברדיפורט לבנין בתי, שנגישה הוא מר אפרים סגל. ורדיגר נתבע לפנות מיד את דירתו שברחוב ברדיצבסקי.

קצת סגל בפרשת התביעה שהגיש: "לפני שנתיים נוהל בין התובע, אפרים סגל, לבין הגברת מרים ורדיגר, אשתו של ה' נתבע, משאומתן על רכישת דירה. מתוך הנחה שהמ"מ יסתיים בהצלחה ויחתם חווה מתאים, הרשה התובע לגברת מרים ורדיגר להיכנס לדירה.

"כעבור זמן מסוים נכנס לדירה הג"ל גם הנתבע, וזאת לא כל זכות וללא הסי-כמתו של סגל. אחרי שהמשאומתן בין סגל למרים ורדיגר לא הביא לשום תת-קשרות, ואחרי שלא נחתם שום חווה ביניהם, דרש התובע ממרים ורדיגר לפנות את חזירה ופרים ורדיגר אמנם פינתה את חזירה. אלתר ורדיגר מחויק בדיעה ללא

# עד שלבסוף נתגלה שהיה יתר מכל אלה - את אשת רעהו

הלכו והתרבו. ר' אלתר ורדיגר, שלא היתה אולי נפש בעולם לה הרגיש את עצמו חייב תודה, כאל רעהו ר' אפרים סגל, לא היסט מלספר את ששמע באוזניו לסגל. סגל לא נראה מופתע: "כן, אמר, גם אלי הגיעו שמועות רעות אלה."

השניים היו נבוכים מאוד. הם החליטו שוב לנסוע לירושלים, אל חצר הרבי מגור. כי לפי דברי השמועה הגיעו הדברים גם לאוזני הרבי. הרבי מגור מקבל את פני חסידיו בשעות קבועות, לרגעים מספר בלבד. כשנכנס ר' אלתר ורדיגר אל חצר הרבי התי-עניין זה במצב בריאותו. אך מכיון שהרבי לא אמר לו דבר על השמועה, לא מצא ר' אלתר עוז בנפשו לשאול את פי מורו. לעומתו שהה ר' סגל אצל הרבי כחצי שעה. כשיצא אמר: "שוחחנו על פוליטיקה."

הוא סיפר כי הרבי אמר לו שהגיעו לאוזניו שמועות על ביקוריו התכופים בביתו של ורדיגר. סגל חתם כדי לא לתת מקום ללשון-הרע. צמד הידידים החסידים נועץ כיצד לשים קץ לרכילות הבריות. הם החליטו שסגל יירשם כשותף בבית-המלאכה לסריגה של ורדיגר, ואז יהיה מובן לפשר ביקוריו התכופים בביתו ובחנותו של ורדיגר. מההח-לטה לא עבר זמן עד למעשה: סגל חתם על חווה המקנה לו זכות כשותף. אחרי חתימת החווה תכפו ביקוריו של סגל בבית ידיו. לא היה עוד מקום לחשש. כשהיה אדם זר בא הביתה, מיד היו השניים מוציאים ספרי חשבונות, משימים עצמם כעסוקים בחישובים מסחריים. אולם הרבי נזיגם בכל זאת לא מסקו.

★ ★ ★

**באחד הימים** יצאה השלישיה - ר' אלתר, אשתו מרים ור' סגל - לביקור בקולנוע. בחוריהם התעכבו ליד בית-קפה, כיון שר' אלתר היה צמא מאוד. הוא נכנס לשתות כוס בירה קטנה, בעוד אשתו ור' סגל ממתניגים בחוץ. כשיצא ר' אלתר כעבור דקות מספר, הוא מצא את שניהם חוזרים כסיד.

"תראה מה יהיה עכשיו", אמר לו סגל, "במקרה עברה כאן אשתו עם גיסי והם ראו אותנו. תראה איזה צימצע ישנו מזה." ואמנם לא עבר זמן רב ולאוזניו של ר' אלתר ורדיגר הגיעה השמועה כי ראו את סגל עם אשתו ברחוב, עכשיו ראה כבר ורדיגר במו עינו כיצד נלדות שמועות. הכזב הוא מיהר לחנותו של סוחר תל-אביבי ידוע, שהפיץ את השמועה. יסרו קשות על שהעז להוציא לעז את אשתו.

אולם עברו רק שבועות מספר ור' אלתר נזכר במו עינו כי אין עשן בלי אש. כאחד הימים ישב ורדיגר בביתו כרגיל, עם אשתו וכן ביניהם, ר' סגל. הוא ישב קורא עתון, בעת ששמע לפתע את אשתו קוראת לו מהמסכה לבוא לאכול. כיון שהיה נזול אנפילאות של צמר-גפן, לא שמעה אשתו כי קם ממושב. הוא נכנס למטבח. ואז חשכו עיניו. הוא ראה כיצד סגל עומד מאחורי אשתו ומחבק. האורה הרגיש ל-פתע בבעל הבלתי רצוי, עשה עצמו כאילו הוא מחפש משהו. ורדיגר לא אמר מלה.

הוא שתק. הוא שתק גם בעת ששיבו לאכול. גם בעת שסגל הנוכח מיהר להפחד מהם לשלום המשיך ר' אלתר לשתוק. הוא שתק עד שהלך לישון. רק אז נפתחו חרצובות לשונו. מול עינו ריחפו לו דברי הרינון שהגיעו לאוזניו במשך השנים. ההיווה התשוש לא עצר עוד כח ופרץ בככי מר. כל עולמו חרב עליו בשניה אחת: הוא רצה לשים קץ לחייו. למולו שמעה אשתו את קול בכי. לשאלתה, שפך לפניו בעלה את כל מה שבליבו. היא הבטיחה לו כי ראה רק מהרהורי ליבו, ויחזו בכו עד הבוקר.

★ ★ ★

**בבוקר** לא נרגע ר' אלתר. הוא קם ונסע לא אחי דוד, יהודי הפשי, תושב מגדיל. בפני אחיו, לא הסתיר ורדי-גר גם לא מלה אחת, סיפר לו את כל הקורות אותו. מההוננו, לא השתומם אחיו. "מה אתה מספר לי?" אמר, "אני יודע את זה כבר שנים; חשבתי שגם אתה יודע זאת." בשקט נטל ורדיגר חבל, ובאין רואים יצא אל הפרדס הסמוך כדי לעבור עלתם שכולו טוב. אולם אחיו ידע את העומד להתרחש.

סגל לא השיב ריקם את פני רעו. תמורת הכסף שלחה מורדיגר הבטיח לו דירה בת שני חדרים, שעמדה בבנינה ברחוב המלך כורש. אולם כשהושלמה הדירה התברר כרונו של סגל נשא אשה והוא מתעקש לגור דוקא בדירה שהובטחה לו ורדיגר. ורדיגר לא היה בררן; הוא הסכים להמתין עוד שנה, עד שיושלם בנין אחר שבנה סגל. אולם משחלפה שנה והבנין הושלם, התי-

ונוקט באמצעים כדי להשיג את שלישיה, ואולי לבית-המשפט עצים בלתי-רגילים כגון הנסיון ללחץ כלכלי ומשפטי, הרי חדל הדיברה התשיעית הוא במקרה כנסת, אדם המקבל על עצמו ז והטיף לעם כולו דברי מוסר אורע בעל ענין ציבורי רב מאד.

ברר כי סגל נאלץ למכור את הדירה המוכי-סחת לקונה ששילם סכום כסף גדול. כך אירע גם לדירה הבאה. אך דחיות אלה לא הפריעו לידידות ההדוקה בין הידידים.

★ ★ ★

**בפני שלוש שנים**, נמצאה דירה עבור משפחת ורדיגר באחד הבני-נים שבנה סגל. היתה זו דירה בת שלושה חדרים קטנים, בקומה השלישית, בבנין חדש ברחוב ברדיצבסקי. אותה שעה היו כבר בידי סגל כששת אלפים לירות שלקח מורדי-גר. את שאר הסכום היה ורדיגר צריך לשלם בפרוצת הזמן.

אולם ר' אלתר ורדיגר לא היה עוד צעיר כשהיה. הוא לא היה גם שלם בכריאותו. אחרי בדיקות רבות התברר כי בגופו של ר' אלתר שוכנת מחלה ממארת. למרות מחלתו וסבלו המשיך ורדיגר לעמול קשה בבית-הסריגה שלו, עד אשר ביום אחד הגיעו מים עד נפש. התברר כי רק ניתוח דחוף עשוי להצילו ממות מידי.

לא היה אדם שדאג לו ורדיגר כמו ידידו סגל. הוא התרוצץ מרופא לרופא, בירר ושאל אודות אפשרויות הריפוי של ידיו. הוא היה ממש כאב הדואג לבני-יחידו. הוא היה מוכן להטיס את ר' אלתר ואשתו לארצות-הברית, על מנת לערוך שם את הניתוח הדחוף. אולם לפני הטיסה נסע עם ורדיגר לשאול את עצת הרבי מגור. הרבי קיבל את פניהם, שמע את הבעיה ופסק: "הניתוח בגופו של ורדיגר יערך בארץ." החלטתו של הרבי כמה כחורה מסיני. ורדיגר החליט לערוך את הניתוח בירושלים. בדיוק ביום בו חזנס לבית החולים נכנסה משפחתו לדירתה החדשה, ברחוב ברדיצבסקי בתל-אביב. גם כשהוכנס ר' אלתר לבית-החולים לא שקט סגל. הוא ערך תפילה מיוחדת אצל הרבי מגור להצלת נשמת ידיו. ואמנם התפילה עזרה.

חמשת הנתוחים שביצע הר"ר גיוון בגופו של ורדיגר תוך שבועיים, לא היו ניתוחים קלים. בדרך כלל ישנו רק סיכוי אחד לאלף שחולה יחלים ויבריא אחרי ניתוחים כאלה. ורדיגר החלים ושב לביתו, אם כי לא היו לו עוד כל סגולותיו.

★ ★ ★

**אתר ורדיגר**, שרק עם החלמתו נודע לו גודל הנס שנעשה לו, לא שב עוד נחת בחייו. מפה לאוזן גונבו לאוזני רי-נונים מרינונים שונים. אנשים החלו לביע באוזניו ספקות ופיקפוקים על ביקוריו התי-כופים של סגל בביתו. ר' אלתר נדהם. הוא היה מוכן לחנוק בדידי את כל המלעיונים. "מה? באשתי שלי אתם מנסים לזכר סרה? האם בידיי נפשי, שהיה לי כמו אב אתם מנסים לשתונגי?" הוא טילק את כל המרניים בבית-הפנים מעל פניו. אולם הרינונים לא שטקו. הם